

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ)

Έργο: «Ένταξη παιδιών παλινοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο – για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο)»

ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε μικτές τάξεις

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Εσπερινό Γυμνάσιο Βέροιας
Κουντουριώτη 8

25 & 26 Ιουνίου 2008

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΛΑΘΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Γεωργία Φωτιάδου, Υποψήφια Διδάκτωρ Γλωσσολογίας

Από την εποχή του Συμπεριφορισμού έως την έλευση της Εμφυτοκρατικής θεωρίας και την συστηματική αντιπαραθετική ανάλυση ζωντανών γλωσσών, τα δεδομένα στην διδακτική των γλωσσών αλλάζουν συνεχώς. Το «λάθος» στον παραγόμενο λόγο (γραπτό-προφορικό) των διδασκομένων αναλύεται από ερευνητές και χρησιμεύει στην διδακτική διαδικασία. Έτσι μπορούμε να παρατηρήσουμε τις τάσεις που παρουσιάζουν ορισμένες ομάδες ατόμων ανάλογα με την μητρική τους γλώσσα. Αλλόφωνοι πληθυσμοί που μαθαίνουν την Ελληνική παρουσιάζουν, λοιπόν, δυσκολία τόσο στην προφορά ορισμένων ήχων (θ,δ) όσο και στην παραγωγή μορφοσυντακτικών φαινομένων (παραγωγή άρθρου, κατανόηση γένους, χρήση ρηματικού χρόνου, όψης και φωνής, μεταξύ άλλων). Αφού αναφερθούμε σε ορισμένα «λάθη» πληθυσμών που συναντώνται συχνά στα ελληνικά σχολεία, θα προτείνουμε διδακτικές μεθόδους που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο/η εκπαιδευτικός στην τάξη για την επίτευξη της εκμάθησης της ελληνικής στα πλαίσια μιας ομαλής ενσωμάτωσης αλλόγλωσσων μαθητών/τριών στην ελληνική τάξη.

Βιβλιογραφία

- Αναστασιάδη- Συμεωνίδη Α., Ζουραβλιόβα Αικ., Μητσιάκη Μ., Φωτιάδου Γ.,(υπό έκδοση) «Τα Φωνολογικά Λάθη στη Διαγλώσσα των Σλαβόφωνων Μαθητών της Ελληνικής ως Δεύτερης/Ξένης Γλώσσας», *Πρακτικά Συνεδρίου Ελληνικής Εταιρείας Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, Δεκέμβριος 2007, Θεσσαλονίκη*
- Αναστασιάδη- Συμεωνίδη Α., Ράλλη Α., Χειλά- Μαριοπούλου Δ. (επιμ.) (2003) *Θέματα Νεοελληνικής Γραμματικής: Το γένος*. Αθήνα: Πατάκης: 699-707
- Corder, S.P. (1967) The significance of learners' errors. Reprinted in J.C.Richards (ed.) 1974, 1984. *Error Analysis: Perspectives on Second Language Acquisition*. London:Longman, pp. 19 – 27.
- Dimitrakopoulou, M., Fotiadou, G., Roussou, A., Tsimpli, I.-M. (υπό έκδοση) «Features and Agree Relations in L2 Greek», *Proceedings of the 7th International Conference on Greek Linguistics, University of York, 8-10 / 9 / 2005*
- Lado, R. (1957) *Linguistics Across Cultures*. Ann Arbor The University of Michigan Press.
- Παπαδοπούλου Δ., Αντωνοπούλου Ν. (υπό έκδοση) «Παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου σε εξεταζόμενους Γ' & Δ' επιπέδου: Ανάλυση λαθών», *Η Ελληνική γλώσσα ως δεύτερη/ξένη. Έρευνα, Διδασκαλία και Εκμάθησή της, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Φλώρινα, Μάιος 2006*
- Παπαδοπούλου Δ. (2006) «Η παραγωγή της ρηματικής όψης στον προφορικό και το γραπτό λόγο σπουδαστών της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας» *JAL*
- Πετρούνιας Ε. (1984) *Νεοελληνική Γραμματική και συγκριτική ανάλυση*. Θεσσαλονίκη. University Studio Press.

- Rodari G. (1985) *Η γραμματική της φαντασίας*. Μπφ: Μ. Βερτσώνη-Κοκόλη κ.α.
Τεκμήριο: Αθήνα
- Selinker, L. (1992) *Rediscovering Language*. Longman Group UK Limited
- Τσαμαδού-Jacobberger E. Χειλά- Μαριοπούλου Δ. (2005) «Γα προσδιοριστικά του ονόματος της νέας ελληνικής: Περιγραφική – συγκριτική και διδακτική προσέγγιση». Μοσχονάς Σ. (επιμ) *Η Σύνταξη στη Μάθηση και στη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης: 171-217
- Tsimpli, I.-M, Roussou, A., Fotiadou, G., & Dimitrakopoulou, M. (2006) «The syntax/morphology Interface: Agree Relations in L1 Slavic / L2 Greek» in A. Belletti, E. Bennati, C. Chesi, E. Di Domenico and I. Ferrati (eds) *Language Acquisition and Development, Proceedings of GALA 2005*, Cambridge Scholars Press: 167-172
- Φωτιάδου Γ., Σαπιρίδου Α. (2000) «Το λογοτεχνικό κείμενο στο μάθημα της ξένης γλώσσας» στο Ν. Αντωνοπούλου, Α. Τσαγγαλίδης, Μ. Μουμτζή (εκδ.), *Η διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης / δεύτερης γλώσσας. Αρχές, Προβλήματα, Προοπτικές*, Κ.Ε.Γ., Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2000, σελ. 301-310

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ ΣΕ ΤΑΞΕΙΣ ΜΕΙΚΤΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ευγενία Δανηλίδου, Σχολική σύμβουλος φιλολόγων Δ. Θεσσαλονίκης, Δρ. Παιδαγωγικών Επιστημών

Στο σεμινάριο περιγράφεται αρχικά η σύνθετη διαδικασία της κατάκτησης μιας δεύτερης γλώσσας σε πολύγλωσσες τάξεις. Εξετάζονται οι παράγοντες που συντελούν ή που εμποδίζουν την κατάκτηση μιας δεύτερης γλώσσας, ο ρόλος της μητρικής στην κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας, η διάκριση βασικών διαπροσωπικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων και γνωστικής ακαδημαϊκής γλωσσικής επάρκειας και διευκρινίζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές ανάμεσα στην κατάκτηση της μητρικής και μιας δεύτερης γλώσσας.

Στη συνέχεια αναπτύσσονται και περιγράφονται οι παράμετροι που συντελούν στη δημιουργία ενός ανοιχτού και ευνοϊκού περιβάλλοντος, που αποτελεί προϋπόθεση για τη διδασκαλία και μάθηση σε πολυπολιτισμικές τάξεις καθώς και για τη δημιουργική αλληλεπίδραση ανάμεσα σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Επίσης προτείνονται στρατηγικές και πρακτικές για την αποτελεσματικότερη διδασκαλία της δεύτερης γλώσσας σε μεικτές τάξεις, όπου το επίπεδο γλωσσικής επάρκειας του μαθητικού πληθυσμού στη γλώσσα διδασκαλίας ποικίλλει. Τέλος συζητούνται τρόποι εποικοδομητικής και αποτελεσματικής αξιολόγησης σε ανομοιογενείς τάξεις.

Βιβλιογραφία

- Boyle, O., Peregoy, S. (1990). «Literacy scaffolds: Strategies for first-and second-language readers and writers». *The Reading Teacher*, 44(3): 194-200.
- Coelho, E. (1998). *Teaching and learning in multicultural schools*. Clevedon. Multilingual Matters.

- Cope, B., Kalantzis, M. (2000). A multiliteracies pedagogy. In B. Cope and M. Kalantzis (eds.), *Multiliteracies*. (pp. 239-248). London and New York: Routledge.
- Cummins, J. (2002). Στο Ε. Σκούρτου (επιμ.) *Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Genesee, F. (1994). *Educating second language children: The whole child, the whole curriculum, the whole community*. Cambridge University press, Cambridge.
- Kress, G. (1994). *Learning to write*. London: RKP
- Ματσαγγούρας, Η. (2004). *Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας. Η σχολική τάξη*. Αθήνα: Γρηγόρης
- Ματσαγγούρας, Η. (2002). Στρατηγικές διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη διδακτική πράξη. Αθήνα: Gutenberg.
- Μητακίδου, Σ., Τρέσσου, Ε. (2002). *Διδάσκοντας γλώσσα και μαθηματικά με λογοτεχνία*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Μητακίδου Σ., Δανιηλίδου Ε. (2007). Διδασκαλία και μάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας: Απόψεις εκπαιδευτικών. Στο Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου: *Η ελληνική γλώσσα ως δεύτερη / ξένη. Έρευνα, διδασκαλία και εκμάθηση της*. Παιδαγωγική Σχολή Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Θεσσαλονίκη: University Studio Press. 453-465.
- Μητακίδου Σ., Δανιηλίδου Ε., Τουρτούρας Χ. (2007). Διαπολιτισμικά σχολεία: Πραγματικότητα και προοπτικές. Στο πρακτικά Συνεδρίου: *Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι προκλήσεις της εποχής μας*. Σχολή Επιστημών Αγωγής. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- Mitakidou, S. Tressou, E. & Daniilidou, E. (2007). Cross-cultural education: A challenge or a problem? In M. Bloch & B. B. Swadener, (special guest editors) *Education for all: Social inclusions and exclusions. International Journal of Educational Policy, Research & Practice: Reconceptualizing Childhood Studies*.
- Νικολάου, Γ. (2005). *Η διαπολιτισμική διδακτική*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Samway, K., McKeon, D. (1999). *Myths and realities: Best practices for language minority students*. Portsmouth, New Hampshire: Heinemann Educational Books.
- Saville-Troike, M. (1991). Teaching and testing for academic achievement: The role of language development. *NCBE FOCUS: Occasional Papers in Bilingual Education*, 4. NCBE Home Page <http://www.ncbe.gwu.edu>
- Skutnabb-Kangas, T. (1981). *Bilingualism or not. The education of minorities*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Spangenberg-Urbschat K. and Pritchard, R. (eds.), (1994). *Kids come in all languages: Reading instruction for ESL students*. Newark, DE: International Reading Association.
- Thomas, W., Collier, V. (1997). *School effectiveness for language minority students*. Washington, DC: National Clearinghouse for Bilingual Education.
- Τρέσσου, Ε. & Μητακίδου, Σ. (επιμ.), (2002). *Η διδασκαλία της γλώσσας και των μαθηματικών. Εκπαίδευση γλωσσικών μειονοτήτων*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.